

Wymagania edukacyjne z chemii

Opracowany zgodnie z rozporządzeniem MEN oraz Statutem Szkoły i wewnątrzszkolnym ocenianiem.

Podstawa prawna

System oceniania jest zgodny z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej wg stanu na 2015 r. z późniejszymi zmianami w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych – tekst ujednolicony.

W codziennej praktyce obserwujemy ucznia w wielu sytuacjach w związku z procesem uczenia się. Uczeń podejmuje w szkole i poza nią rozmaite działania – wykazuje zaangażowanie w różnych obszarach:

- ze względu na organizację pracy (np. praca samodzielna, praca w grupie);
- ze względu na rodzaj wykonywanej pracy (np. prace pisemne, wypowiedzi ustne);
- ze względu na rodzaj zadań (np. typowe ćwiczenia i zadania, zadania problemowe, ćwiczenia i zadania trudne).

Ocenić ucznia powinniśmy we wszystkich obszarach jego aktywności. Gromadzenie informacji o wszystkich obszarach aktywności pozwala trafniej „wystawić ocenę”, a także odpowiedzieć na indywidualne potrzeby ucznia.

Przedmiotowy system oceniania polega na rozpoznawaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań edukacyjnych, które wynikają z programów nauczania oraz formułowania oceny.

Przedmiotowy system oceniania obejmuje treści nauczania zawarte w podręczniku „Chemia Nowej Ery”

I. Obszary zaangażowania ucznia, które będą podlegać ocenie.

Wiedza

1. znajomość pojęć, zasad, zagadnień i reguł dotyczących zagadnień przewidzianych w programie nauczania;
2. zrozumienie i zapamiętywanie wiadomości zdobytych podczas zajęć i pracy własnej;
3. uporządkowanie i streszczenie wiadomości, zilustrowanie i wyjaśnienie na odpowiednich przykładach.

Umiejętności

1. posługiwanie się wiadomościami według podanych symboli pierwiastków, wzorów chemicznych;
2. prawidłowa interpretacja i samodzielne rozwiązywanie problemów związanych z przedmiotem;
3. prawidłowa analiza wnioskowanie i dostrzeganie związków między teorią a praktyką i stosowanie w rozwiązywaniu zadań;
4. formułowanie problemów, planu działania, przewidywanie i prezentowanie ich na własny sposób;
5. ocenianie, wartościowanie, wnioskowanie;
6. poprawne korzystanie z pomocy dydaktycznych (podręcznik, plansze, słownik, rysunki, schematy);
7. wykorzystywanie wiedzy teoretycznej w praktyce.

Postawy

- a) samodzielność i zaangażowanie na zajęciach;
- b) pozytywne nastawienie i zainteresowanie przedmiotem;
- c) praca w zespole;
- d) obecność i przygotowanie na zajęć;
- e) prowadzenie zeszytu i wykonywanie zadań;
- f) samodzielność, zaangażowanie i dociekliwość poznawcza;
- g) kształcenie kreatywnej postawy wobec przedmiotu;
- h) umiejętność samooceny, planowanie i organizowanie własnej nauki, przyjmowanie za nią odpowiedzialności;
- i) dokładność, rzetelność, systematyczność, wiara we własne siły.

II. Założenia przedmiotowego systemu oceniania

A. Cele przedmiotowego systemu oceniania.

1. Poinformowanie ucznia o poziomie ich osiągnięć edukacyjnych i postępach w nauce;
2. Pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu swojego rozwoju;
3. Motywowanie ucznia do dalszej pracy;
4. Dostarczaniu nauczycielowi, rodzicom (opiekunom) informacji o postępach, trudnościach, uzdolnieniach ucznia;
5. Umożliwianie nauczycielowi doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej;
6. Uświadomienie uczniom braków w zakresie wiedzy oraz wdrożenie do samokontroli.

Ocenianie przedmiotowe obejmuje:

- Formułowanie przez nauczycieli wymagań edukacyjnych oraz informowanie o nich uczniów i rodziców;
- Formułowane tryby oceniania;
- Bieżące, śródroczne, roczne/końcowe ocenianie klasyfikowanie według skali i formie przyjętej w szkole, jak również warunki poprawiania;
- Przeprowadzenie egzaminów klasyfikacyjnych

Ocenianie pełni funkcje:

- Diagnostyczną (monitorowanie postępów ucznia i określanie jego potrzeb indywidualnych);
- Klasyfikacyjną (różnicuje i uporządkowuje uczniów zgodnie z pewną skalą i za pomocą umownego znaku);

Przedmiotem oceny jest:

1. Zakres opanowanych wiadomości;
2. Rozumowanie materiału naukowego;
3. Umiejętność stosowania wiedzy i umiejętności w praktyce;
4. Umiejętność przekazywania wiedzy.

B. Zasady przedmiotowego systemu oceniania

Podstawą oceny jest zakres realizacji wymagań edukacyjnych określonych i podanych przez nauczyciela na początku roku, za realizacją tych wymagań otrzymują ocenę:

- a) uczeń oceniany jest za swoje osiągnięcia w nauce (wiedza i umiejętności) oraz postawy (zaangażowania i kreatywności);
- b) zaplanowane przez nauczyciela formy sprawdzające są obowiązkowe;
- c) sprawdzanie osiągnięć i postępów cechuje: obiektywizm, jawność, indywidualizacja, konsekwencja, systematyczność;
- d) ocena śródroczna jest wystawiana na podstawie ocen bieżących, a roczna/końcowa na podstawie ocen z pierwszego i drugiego okresu;
- e) każdy dział programowy kończy się pracą pisemną lub testem zapowiedzianym 7 dni przed terminem sprawdzianu i fakt ten jest odnotowany w dzienniku;
- f) poprawione i ocenione prace kontrolne są do wglądu uczniów i ich rodziców (opiekunów prawnych);
- g) na wniosek ucznia lub rodzica (opiekuna prawnego) nauczyciel uzasadnia ocenę z pracy pisemnej;
- h) poprawione i ocenione prace uczniów są gromadzone i przechowywane do końca roku szkolnego;
- i) sprawdziany są obowiązkowe, jeżeli uczeń w tym czasie był nieobecny na zajęciach powinien pisać w terminie późniejszym uzgodnionym z nauczycielem (do 2 tygodni od czasu pojawienia się ucznia w szkole);
- j) uczeń ma prawo poprawić pozytywną ocenę z pracy pisemnej (pisemnie lub ustnie) - tylko raz, w ciągu 2 tygodni od daty zapoznania się z oceną (w terminie ustalonym przez nauczyciela) przy czym odnotowuje się w dzienniku oby dwie oceny;
- k) uczeń ma obowiązek poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu w ciągu 2 tygodni od daty zapoznania się z oceną (w terminie ustalonym przez nauczyciela);
- l) w celu bieżącego informowania uczniów i rodziców oceny bieżące wpisywane są do dziennika;
- m) kartkówki i testy obejmujące materiał z 3 ostatnich zajęć nie muszą być zapowiadane i nie podlegają poprawie pisemnej;
- n) termin oddania sprawdzonych prac (sprawdzeniu) nie może być dłuższy niż 14 dni, a kartkówki na następne zajęcia (w uzasadnionych sytuacjach termin może ulec zmianie);
- o) uczeń ma prawo zgłosić nie przygotowanie do zajęć 1 lub 2 razy w okresie (zależy od liczby godzin lekcyjnych w tygodniu – jeżeli jest 2 to, 2 razy) – nie dotyczy to zajęć powtórzeniowych (wyjątkiem jest powrót do szkoły po długiej nieobecności) – nie przygotowanie należy zgłaszać przed zajęciami, fakt ten jest odnotowany w dzienniku. Za nie przygotowanie do zajęć uznaje się: brak zeszytu, podręcznika, niegotowość do odpowiedzi, brak pomocy potrzebnych do zajęć, po wykorzystaniu limitu określonego powyżej uczeń otrzymuje za każde nie przygotowanie ocenę niedostateczną;
- p) brak zgłoszenia faktu nie przygotowania ujawniony przez nauczyciela powoduje otrzymanie oceny niedostatecznej;

- q) uczeń nie ponosi żadnych konsekwencji jeśli zgłosi brak przygotowania z ważnych przyczyn losowych;
- r) uczeń ma prawo do uzyskania pomocy ze strony nauczyciela lub innego ucznia;
- s) zaangażowanie/poprawne odpowiadanie na pytania, zadania/ na zajęciach nagradzana jest plusami - suma daje ocenę cząstkową (+++++ = 5);
- t) brak zaangażowania /brak pracy podczas rozwiązywania zadań problemowych jak i rachunkowych/ na zajęciach karana jest minusami – suma daje ocenę cząstkową (----- = 1);
- u) uczeń ma prawo do oceny za dodatkowo i nadprogramowo wykonaną pracę;
- v) ocena śródroczna, roczna/końcowa nie jest średnią arytmetyczną ocen cząstkowych, ale jest wystawiana na podstawie ocen bieżących, a roczna na podstawie ocen z pierwszego i drugiego okresu;
- w) jeżeli ocen opuścił 50 % zajęć i brak jest podstaw do wystawienia oceny – nie jest klasyfikowany;
- x) o sposobie (metodach i formach, zasadach) sprawdzenia wiadomości i umiejętności uczniowie i rodzice są informowani na początku roku szkolnego.

C. Co podlega ocenie na chemii?

Ocenie podlegają:

- prace kontrolne (zapowiedziane, ustalone zgodnie z wewnątrzszkolnym ocenianiem – nie mniej w ciągu roku szkolnego, niż liczba godzin w tygodniu z danego przedmiotu);
- wyznaczone prace domowe (pisemne prace w zeszycie, prace długoterminowe);
- samodzielna praca ucznia w czasie zajęć;
- oceną cząstkową plusy i minusy ('+' i '-'); '+++++' = 5 i '-----' = 1;

Plusami i minusami oceniane będą:

- praca ucznia na zajęć (odpowiedzi i zaangażowanie, stosunek ucznia do przedmiotu, wyposażenie w przybory);
- bieżące prace domowe, zapisy lekcyjne w zeszycie przedmiotowym, zadania dodatkowe.

D. Sposoby oraz częstotliwości sprawdzania osiągnięć uczniów

- odpowiedzi ustne na każdych zajęciach;
- wykonywanie przez uczniów doświadczeń – wg uznania nauczyciela;
- sprawdziany po zakończeniu każdego działu;
- kartkówki wg bieżącego materiału – wg uznania nauczyciela;
- zadania domowe – wg uznania nauczyciela;
- zaangażowanie na zajęciach i systematyczność jest oceniana 2 razy do roku przed wystawieniem oceny śródrocznej i rocznej/końcowej.

E. Skala ocen

a) obowiązująca skala ocen:

- celujący – 6 – cel;
- bardzo dobry – 5 – bdb;
- dobry – 4 – db;
- dostateczny – 3 – dost;
- dopuszczający – 2 – dop;
- niedostateczny – 1 – ndst.
- powyższe oceny mogą być wspomagane ‘+’ i ‘-’ (plusami i minusami) w celu dokładniejszego pokazania jakości pracy ucznia.

F. Ocenianie osiągnięć ucznia

Ustala się następujące kryteria wystawiania stopni cząstkowych oraz klasyfikacyjnych. Kontroli i ocenie powinno podlegać wszystko, co jest przedmiotem stawianych uczniom celów poznawczych i kształcących.

Obejmuje one 3 kategorie czynności:

- znajomość i rozumowanie zjawisk, pojęć, praw, zasad, teorii i przyrządów;
- umiejętność stosowania wiedzy w sytuacjach typowych tj. wykorzystywania wiadomości wg podanych uprzednio procedur i sytuacjach, które występują na zajęciach;
- umiejętność stosowania wiedzy w sytuacjach nietypowych tj. umiejętność samodzielnego stosowania wiedzy w nowych sytuacjach – rozpoznawaniu sytuacji problemowej i wykorzystywania odpowiednich praw i zasad do rozwiązywania problemu.

Ocenę **dopuszczający** otrzymuje uczeń, który spełnia **wymagania konieczne**:

- rozpoznaje, nazywa i potrafi wyjaśnić podstawowe zjawiska fizyczne i reakcje chemiczne;
- zna podstawowe symbole pierwiastków chemicznych;
- potrafi wykonywać bardzo proste zadania teoretyczne i praktyczne o niewielkim stopniu trudności.

Ocenę **dostateczny** otrzymuje uczeń, który spełnia ponadto **wymagania podstawowe** związane z rozumieniem wiadomości:

- potrafi wyjaśnić poznane prawa i zasady chemiczne;
- zna podstawowe wzory i jednostki wielkości chemiczne;
- potrafi rozwiązywać proste zadania i wykonywać proste doświadczenia.

Ocenę **dobry** otrzymuje uczeń, który spełnia ponadto **wymagania rozszerzające** związane z zastosowaniem wiadomości w sytuacjach typowych:

- opanował w szeroki zakresie wiadomości i umiejętności określone w programie;
- potrafi wykorzystać wiadomości do rozwiązywania typowych zadań i problemów;
- potrafi samodzielnie wykonać doświadczenie, rozwiązać zadanie lub problem wykorzystując słowniki, tablice, itp.

Ocenę **bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który spełnia **wymagania dopełniające** związane ze stosowaniem wiadomości w sytuacjach problemowych:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości, umiejętności określone w programie;
- wykorzystuje zdobytą wiedzę w nietypowych sytuacjach problemowych;
- projektuje i wykonuje doświadczenia, samodzielnie rozwiązuje zadania rachunkowe i problemowe;
- krytycznie korzysta z różnych źródeł informacji: telewizji, Internetu, literatury popularno-naukowej.

Ocenę **celujący** otrzymuje uczeń, który sprostał wymaganiom na w/w oceny szkolne, a ponadto:

- posiada wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania;
- potrafi stosować wiadomości w rozwiązywaniu trudnych sytuacji problemowych;
- samodzielnie rozwija swoje zainteresowania (udział w konkursie przedmiotowym);
- stosuje nietypowe metody rozwiązywania zadań i problemów.

Nie ustala się wymagań na **ocenę niedostateczną**. Otrzymuje ją uczeń, który nie opanował wiadomości i umiejętności, które są niezbędne dla dalszego procesu kształcenia, nie zna podstawowych praw, pojęć i wielkości chemicznych oraz nie potrafi rozwiązywać prostych zadań nawet z pomocą nauczyciela.

G. Jakościowy i ilościowy sposób oceniania prac pisemnych

Sprawdziany i kartkówki zawierają zadania z poziomu podstawowego (podstawa programowa), ponadpodstawowego (wynikające z programu poszerzenie i dopełnienie podstawy) oraz mistrzowskiego (wykraczające poza program).

Uczeń uzyskuje ocenę

- celujący: gdy uzyska 100% możliwych do uzyskania punktów
- bardzo dobry: gdy uzyska co najmniej 85% punktów z poziomu pp i co najmniej 85% punktów z poziomu p
- dobry: gdy uzyska 60% - 85% pkt z poziomu pp i co najmniej 85% pkt z poziomu p
- dostateczny: gdy uzyska co najmniej 85% pkt z poziomu p
- dopuszczający : gdy uzyska co najmniej 60% pkt z poziomu p
- niedostateczny: gdy uzyska mniej niż 60% pkt z poziomu p

Jeżeli uczeń nie zaliczy zadań z poziomu podstawowego a rozwiąże zadanie(a) z poziomu pp wtedy punkty z nich uzyskane zaliczane są w pierwszej kolejności na poczet poziomu p.

Odpowiedź ustna – na ocenę mają wpływ następujące czynniki: Znajomość teorii, praw i pojęć chemicznych: poprawność merytoryczna wypowiedzi, jej płynność i poprawność językowa. Umiejętność argumentowania i przeprowadzenia rozumowania. Stopień rozumienia wypowiedzianych treści i umiejętność podania przykładu i kontrprzykładu Znajomość wzorów i jednostek układu SI.

Zadanie teoretyczne oraz rachunkowe (waga 2) : zgodność prezentowanych treści z tematyką zadania i ich zakres, poprawność merytoryczna, logiczność wypowiedzi, poprawność terminologiczna; analiza sytuacji i treści chemicznej zadania, przedstawienie sytuacji problemowej i zapisanie warunków zadania (rysunek, dane), argumentacja toku rozwiązywania, dobór i znajomość praw oraz wzorów, sprawność matematyczna.

Zadanie doświadczalne (waga 2): prawidłowe określenie celu badawczego, dobór metody, przyrządów i konstrukcja zestawu badawczego, planowanie, działań, prezentacja wyników doświadczenia, formułowanie wniosków.

Prace domowe – ocena uzależniona jest od poprawności merytorycznej, zgodności z tematem pracy, struktury i zakresu prezentowanych treści, samodzielności jej wykonania przez ucznia.

Zeszyt przedmiotowy – ocenie podlegają prace domowe, notatki z zajęć oraz estetyka i systematyczność prowadzenia zeszytu.

Zaangażowanie na zajęciach – za aktywny i twórczy udział w zajęciach lub pracy grupy powołanej na zajęciach uczeń może otrzymać „plus”, który jest odnotowany w zeszycie ucznia. Za ostantacyjny brak aktywności uczeń otrzymuje „minus”. (plus anuluje minus).

Prace dodatkowe (waga 1) – ocena uzależniona jest od: stopnia trudności zadania, przygotowania merytorycznego i umiejętności prezentowania zadania, oryginalności i estetyki wykonanej pracy, wykorzystania różnych źródeł informacji i inne. Uczeń może zdecydować czy ocena proponowana przez nauczyciela będzie odnotowana w dzienniku lekcyjnym.

H. Sposób dokumentowania osiągnięć ucznia

1. Osiągnięcia ucznia odnotowuje się w dzienniku lekcyjnym i zeszyte przedmiotowym;
2. Oceny wpisywane są w następujących rubrykach:
 - Odpowiedzi ustne;
 - Sprawdziany;
 - Kartkówki;
 - Zadania domowe;
 - Wkład pracy.

I Sposoby informowania

1. Wszystkie oceny są jawne i wystawione wg ustalonych kryteriów;
2. Wszelkie pisemne uwagi nauczyciela oraz oceny szczególnie niedostateczne powinny być przez rodzica (opiekuna) podpisane;
3. Uczeń ma prawo zapoznać się z uzasadnieniem ustalonej oceny;
4. Sprawdzone i ocenione prace pisemne są do wglądu dla uczniów i ich rodziców;
5. O przewidywalnej ocenie rocznej uczeń informowany jest ustnie w terminie ustalonym w Statucie Szkoły;
6. O ocenie niedostatecznej rodzice (opiekunowie) ucznia informowani są przez wychowawcę formie pisemnej w terminie ustalonym w Statucie Szkoły;
7. O ocenie śródrocznej, rocznej/końcowej uczniowie i rodzice są informowani w terminie ustalonym w Statucie Szkoły.

J. Poprawa oceny

1. W przypadku otrzymania ze sprawdzianu oceny niedostatecznej uczeń ma prawo do jednorazowej jej poprawy (pisemnie lub ustnie) w ciągu 2 tygodni od daty zapoznania się z oceną (w terminie ustalonym przez nauczyciela) przy czym w dzienniku są 2 oceny;
2. Poprawa nie dotyczy kartkówek;
3. Uczeń ma prawo poprawić pozytywną ocenę z pracy pisemnej (pisemnie lub ustnie) tylko raz w ciągu 2 tygodni od daty zapoznania się z oceną (w terminie ustalonym przez nauczyciela) przy czym odnotowuje się w dzienniku 2 oceny.

K. Sposób ustalania oceny okresowej i rocznej

Przy ustalaniu oceny śródrocznej i rocznej nauczyciel bierze pod uwagę stopnie ucznia z poszczególnych obszarów działalności według następującej kolejności i wag:

➤ Sprawdziany działowe	-	waga 3
➤ Kartkówki	-	waga 2
➤ Zadania doświadczalne	-	waga 2
➤ Odpowiedzi ustne	-	waga 2
➤ Prace domowe	-	waga 1
➤ Zaangażowanie na zajęciach i poza nią, praca w grupach	-	waga 1

Średnia ważona, obliczana według wzoru:

$$Ocena = \frac{o_1 \cdot w_1 + o_2 \cdot w_2 + o_3 \cdot w_3 + o_4 \cdot w_4 + \dots}{w_1 + w_2 + w_3 + w_4}$$

gdzie: o – ocena, w – waga oceny

Ocena jest oceną wyjściową do wystawienia oceny śródrocznej, rocznej/końcowej.
Ocena roczna/końcowa wyliczana jest z uwzględnieniem wszystkich ocen cząstkowych.

Przy wystawianiu tych ocen nauczyciel bierze pod uwagę:

- rozwój ucznia /jakie czyni postępy w danym czasie/;
- wkład pracy w stosunku do zdolności.

Ocenę celującą otrzymuje również uczeń, który otrzymał ocenę bardzo dobrą i zajął wysokie miejsce w konkursie chemicznym.